

buiten de Kerk
s kan zijn met
s axioma, dat
erstaan is van
bestaande „al-
eloovigen”, een
druk wekt, dat
toch is dit niet
laat. Let maar
taalde woorden
de belijdenis
geeft, om
te betrekken
ut, alsof zij
zou bezitten”
te verschillen.
gehaald. Deze
de eerste
de slagzin
op dat „mys-
wij gelooven:
te bestaan
len); maar hij
door dr Dijk
an toe: „even-
Christus tot
rgaderd, tenzij
ibus) van hen,
de tweede
n de zichtbare
p (communis)
ht heeft, geen
nu weer laten
den schrijver:
meer zegt, dan
ammer, omdat
de zaak terug
oor dit oogen-
en nu weer
neening bleek
kerk.....” en
van de „ware
iteit niet
ook „even-
engeslo-
ating” (vgl.
ds gezegd is).

andere vraag
der ware
s cop sta-
dat deze vraag
de ware en val-
mitelitsvraag,
tkennen, voor-
kenmerken” en
even is.
nden, de ander

e vraag dr K.
l stelt de Con-
otae Ecclesiae
te trekken ont-
der Roomsche
16e eeuw be-
auteur is de
kt”. Deze mee-
uteur, meenen
dat een auteur,
ordingshistorie
r klem zal vol-
zijn meening
derhavige con-
gronden aan-
altijd te kee-
nnen, dat zij
zien, zicht-
vragen zich af,
te tekenen
baar noemde?
de Kerk altijd
zien kan, d.i.
te kenteekenen.
Altijd blijft het
o p m e r k t.
g i s m e b o u-
oe dit zij „een
e confessie
ven staat, zal
r) moeten zijn,
en worden: aan
nd iets „ken-
ngen kreeg om
ken mer-
aald gevaarlijk

1652, 394.
ar heet het, dat
een zaligheid”)
ering (ecclesia)
meenschap met
te gemeenschap
re vergadering
en het gebruik
daartoe de ge-
aar Joh. 10:16,

voor de handhaving der belijdenis, en de concrete toe-
passing van wat ze zegt over het aanleggen van
een hanteerbaar genoemden maatstaf.

Dit neemt intusschen niet weg, dat er ter zake van
de kerk-waardeering toch wel van „latente kenmer-
ken” der kerk gesproken is. Met blijkbaar instemming
verwees ds H. Veldkamp naar ds N. Y. van Goor. Een
blad betuigde eens instemming met volgende uitspraak
van ds van Goor: „Het is niet te ontkennen, dat bij
het Herv. Genootschap, zooals zich dat na 1816 open-
baart, de kenmerken der ware kerk gemist worden”.
Tegen bedoeld orgaan, dat voorts in de lijn van ds
van Goor verder poogde te gaan, keerde ds Veldkamp
zich; en hij publiceerde daartoe een nadere particu-
liere uitspraak van ds van Goor, aldus luidende: „Ik
heb bedoeld, dat door de organisatie van 1816 de
kenmerken niet aanden dag kunnen
treden; ze zijn latent” (vgl. de Ref. van
26 Febr. 1937). Ds Veldkamp voegde daaraan toe:
„hiermee erkent dus ds v. Goor zonneklaar, dat ook
de Ned. Herv. Kerk kenmerken der ware kerk bezit,
welke echter latent (verborgen) zijn en schuil gaan
achter de organisatie”.

Dat nu hiertegen in de pers aanstonds bezwaar rees,
laat zich verstaan. De „organisatie” is juist de ver-
hinderende van het gehoorzaam-zijn, dat ken-
merk der kerk is; en wie haar aanvaardt, en geen
„art. 31 K.O.” meer kent, of erkent, doet dus mee in
die verhoedingsdaad. M.a.w. de gehoorzaamheid gaat
ontbreken; de kenmerken zijn niet meer „latent”.
want hetgeen men „kennen” moet, is niet meer aan-
wezig in het instituut als zoodanig. Maar hoe dit zij,
niemand zal loochenen, dat als zoodanig gemelde uit-
lating van ds N. Y. v. Goor en van ds H. Veldkamp
voor het hier gestelde vraagpunt haar betekenis
heeft. Er wordt blijkbaar ruimte gemaakt voor de
these van „latente kenmerken”. Dat deze
these een ware revolutie zou kunnen brengen in elke
zelfbeproevingeleer, zal meer dan één genield zijn om-
middellijk te gelooven. Dat ze evenwel ook in betrek-
king tot de onderscheiding tusschen ware en valsche
kerk aanvaard wordt, heeft consequenties voor het al
verder divergeeren der meeningen; in dien toch de
kenmerken der ware kerk latent kunnen zijn, dan
die der valsche ook. Wát valt er dan nog
te kennen? De vraag, hoe de confessie in haar des-
betreffende uitlatingen zou saam te vatten zijn, krijgt
daarmee actueel belang. Evenals de vraag, of we daar-
in inzake het onderhavige vraagstuk wel z u i v e r
s c h r i f t u u r l i j k e t e r m e n o p k u n n e n
n e m e n. „De Heraut” (2092), gelijk door dr Dijk (60)
geciteerd, ontkent dit, en dr Dijk betuigt er zijn in-
stemming mee: z.i. „mag niet vergeten
worden, dat, zooals „De Heraut” te-
recht heeft opgemerkt, de Schrift
te weinig positieve gegevens over
de valsche Kerk biedt, om zuiver
s c h r i f t u u r l i j k e t e r m e n o p t e n e m e n”.

Ook deze uitspraak ontleden we verder niet. We
zeggen thans alleen: voor wie dilemma'sch denkt
(herhaaldelijk zullen wij daarvan voorbeelden ont-
moeten) komt dus de vraag zoo te staan: kunnen
wij dan wel zuiver schriftuurlijke
termen over de ware kerk opne-
men? Zijn de termen der confessie dienaangaande
zuiver schriftuurlijk? Men bedenke, dat voor degenen,
die de pluriformiteit opvatten niet als een „ethisch”
doel als een „a l e t h e i s c h” begrip (verslag refe-
raat — dr A. G. Honig, alg. verg. v. pred. 1916), de
kwestie van het al-of-niet-latent-kunnen-zijn der ken-
merken, benevens de andere mogelijkheid dan wel on-
mogelijkheid van „zuiver schriftuurlijke termen”, be-
paald brandende kwesties worden; hetgeen dan de
divergentie der meeningen nog sterker accentueert.

Voor ieder, die tot nu toe onze opmerkingen volgde,
zal dus duidelijk zijn, dat binnen den kring der aange-
haalde auteurs in die periode doodgewoon geen sprake
kan zijn van zoo iets als een definitie der „pluri-
formiteit”. Bij zóóveel wetenschappelijke onzeker-
heid omtrent de met de „pluriformiteit” samen-
hangende vragen, is een min of meer vaste defi-
nitie als gemeengoed dergenen, die als een kat om
de heete pap zich bewegen, bij zulken stand van zaken
gladweg onmogelijk. De één omschrijft dan ook „de”
pluriformiteit alzóó, de ander aldus. Kortom, er is in
betrekking tot „de pluriformiteit”
geen sprake van gangbare leerin-
gen. Zoolang althans „leeringen” niet maar losse op-
merkingen, doch werkelijk leeringen zijn, sluiten-
de beschouwingen, althans voor wat de eerste en da-
delijk voor de hand liggende kernvragen betreft, zal
de veelheid der opinies juist omtrent de kernvra-
gen reeds onmiddellijk moeten doen besluiten tot de
ontstentenis van gangbare leeringen omtrent 't pro-
bleem, ten aanzien waarvan de kernvragen gesteld zijn.

Men kan, meenen we, onze bewering van zoeven
alleen dan logenstraffen, als men aantoon, of, dat
wat wij voor divergerende uitspraken houden, zulks
geenszins zijn (wat wij van niemand verwachten), of,
dat de door ons als „kernvragen” aangediende kwes-
ties geen „kernvragen” zijn, doch kwesties van geheel
ondergeschikte betekenis voor het „pluriformiteits-
probleem”. Maar ook op dit punt verwachten wij geen
tegenspraak, althans niet voor het geheel der door
ons opgeworpen vragen.

K. S.

OP EN OM 'T KERKPLEIN

Bekeering van Sadduceën per film

Er loopen in onze christelijke samenleving heel wat
meer Sadduceën rond dan ge denkt: menschen „die
zeggen, dat er geen opstanding is, noch engel, noch
geest” (Hand. 23:8). Ze loopen vandaag rond, niet
alleen als vrijzinnigen, maar ook onder de rechtzin-
nigen. Met dit verschil, dat de eersten het zeggen, de
laatsten zeggen het niet, niet duidelijk tenminste. En
er zijn er altoos velen, die van een activiteit van en-
gelen „die gediensstige geesten, uitgezonden tot dienst
dergenen, die beërven zullen de zaligheid” (Hebr. 1
vs 14), praktisch niets gelooven. Ze zouden in een
rechtzinnige „kerk” het bestaan van de engelen niet
graag loochenen; maar dat de HEERE vandaag nog
zijn engelen tot dienst aan Zijn volk uitzendt, daarvan
gelooven ze niets. Dat er een engelenwacht is, dat re-
serveeren ze hoogstens voor kindergebedjes of ge vindt:
het in poëtische bloemzettingen onder het motto „Ar-
abische beelddespraak”. Inderdaad, Mohamedanen, „die
arme heidenen”, zijn soms minder diep gezonken dan
het asfaltchristendom ten onzent.

Treffend juist teekende „De Nieuwe Haagsche Cour-
rant” van 21 Februari j.l. de situatie: „Wij zijn ge-
neigd de activiteit van deze gewillige geesten al te
veel te verschuiven naar het historisch terrein waar-
in de bijbel (hen?) laat optreden”.

Men zou er aan willen toevoegen: en niet alleen de
activiteit der engelen! Voor het hedendaagsche chris-
tendom is héél de bijbel vaak niet meer dan een his-
torisch boek. Aan het besef, dat de levende God daar
heden ten dage nog Zijn levend en krachtig Woord
sprekt, is men ontzonken: „De HEERE doet geen
goed en de HEERE doet geen kwaad”.

In deze praktisch deïstische houding t.a.v. de en-
gelen speelt de N.H.C. echter op de mogelijkheid van
een kentering.

Om te beginnen heeft Arjen Miedema in zijn boek
„Gesprekken met Gabriël” — we citeren het blad —:
„laten zien, dat de engelen ook in onze moderne ver-
houdingen een rol spelen, omdat sokophouders en
vloerkleeden, die Gods kinderen noodig hebben, niet
buiten de Goddelijke bemoeienis omgaan”.

Dat heeft Arjen Miedema „laten zien”.
Als we het goed begrijpen is dus de Canon uitge-
breid.

Maar de N. H. Crt. weet nog treffelijker dingen te
verhalen.

Er is een mogelijkheid, de moderne Sadduceën te
bekeeren per film!

In de Haagsche Cefa (dat is, lezer, de Christelijke
film-actie) draaide een rolprent: „The bishop's wife”,
waarin Cary Grant de rol speelt van engel, naar de
aarde gezonden, om den Anglicaanschen bisschop (Da-
vid Niven) en zijn vrouw (Loretta Young) te helpen
bij groote moeilijkheden. U moet weten: die bisschop
gaat een kathedraal bouwen. En deze man gaat zóó
in dien bouw op „dat de gewone dingen van het leven,

Naar het Diensthuis teruggekeerd (V slot)

GEEN SCHULDBELIDENIS.

Toen de zes die volledig overstag gegaan waren,
aan de synode der gebonden kerken werden gepresen-
teerd, informeerden een paar leden naar de schuld-
belijdenis van hen, die zoo vaardig hun rolke
hadden omgekeerd. Want daarover was nog niets ge-
rapporteerd.

Malle vraag. Stel je voor. Daar stonden menschen,
die zich volgens de synode hadden schuldig gemaakt
aan openbare scheurmaking. Bovendien hadden som-
migen van hen fel en heftig bestreden wat volgens
de synode „Goddelijke waarheid” was. Feitelijk had-
den die zich ook op den hals gehaald het vonnis van
ketterij. Volgens de K.O., art. 80 grove zonden,
aldus sinds 1578 geredigeerd in verband met 't voor-
stel van de Waalsche synode van 1577, die de uit-
drukking „openbare zonde” Emden 1571 vervangen
wilde zien door „crimes énormes”. Die grove zonden
zijn dus bovenmatig groot, enorm, ontzettend, afschu-
welijk. Art. 80 acht nu ketterij en openbare scheur-
making te behooren tot de voornaamste van
deze grove zonden, ja noemt ze zelfs in de eerste
plaats. Verbeeld je, dat nu een vergadering, die
zich noemt de synode van de Gereformeerde Kerken
zóólets over z'n kant zou geven. Te zot om van te
praten.

Maar toen bleek, dat het ongeloofelijke
inderdaad was geschied. Van schuld-
belijdenis was geen sprake geweest. En dat behoef-
de ook niet, zei men. Heelemaal niet noodig. Alles
was in orde. Niet over praten. Want volgens den
ingenieuzen inval van een der synodeleden was de
bereidheid om samen te spreken
reeds een schuldbelijdenis. Juist, zei
de synode. Goed gezien. Zóó is het. En men liet de
heele zaak blauw blauw. Men haalde zonder meer een
stropje door de rekening. En de lastige kwestie (want
denk je toch in, dat deze eerste kerk-deserteurs eens
„neen!” zeiden en rechtsomkeert maakten, dan kwam
er van 't smaldeel ook niets terecht) liep zoo op be-

de omgang tusschen de leden van het bisschoppelijk
gezin er onder lijden gaan”. En in die moeilijkheden
komt een engel te hulp. „Er zijn in deze bijzondere film
vaak ontroerende momenten”. Ja, ja, als het tegen-
woordig maar „ontroert”. Net als in de 18e eeuw, den
huil- en prukentijd van Rhijnvis Feith e.a.

„Ontroerend” is bijvoorbeeld „de manier, waarop
de engel het eenigszins verwaarloosde dochtertje uit
het bisschoppelijk gezin het verhaal van den Goeden
Herder vertelt”. Je moet ze maar proeven. Vader is
zóó druk voor de kerk, dat hij zijn gezin verwaarloost.
En nu komt een engel het arme kind vertellen van
den Goeden Herder, met wien vergeleken vader na-
tuurlijk een „kwaad herder” is. Omdat vader het zoo
druk heeft. Nooit thuis bij de five o'clock tea!

De N. H. Crt. heeft ook nog wel critiek: „Er zijn
scènes, waarnaar met zeer veel oordeel des onder-
scheids moet gekeken worden, omdat het de vraag is,
of de regisseur daar de grenzen, die bij een engelfiguur
immer om eerbiediging vragen (hij werkt uitsluitend
in opdracht van een heilig Superieur), in het oog ge-
houden heeft”. Men zou zoo vragen waar het bioscoop-
publiek, ook het Christelijke, dat blijkens de N. H. Crt
zoo over de engelenwereld niet meer de rechte ken-
nis heeft, dat oordeel des onderscheids vandaan moet
halen? En Wien bedoelt het blad met den „Heiligen
Superieur” der engelen? Durft het zóó te spreken
over den HEERE onzen God? Of voelt het blad, dat
het Hem, Zijn Heiligen Naam, in het verband met deze
rolprenterij maar liever niet noemen moet?

Maar afgedacht van de critiek besluit het blad:
„Niettemin, een film met een geweldige boodschap.
Dat zij in de gewone bioscooptheaters draait, is be-
langrijk, dat de Cefa haar vertoont roept tot bezin-
ning en voorzichtigheid. Want de film heeft gelijk, als
zij zegt, dat de engelen onder ons zijn. Zij kijken mee,
in de Cefa en in elke bioscoop. En voor de heiligheid
van hun Superieur staan zij”.

Dat deze film in gewone bioscopen draait, achten
wij funest. Want op deze manier worden de menschen
van de wereld maar weer eens krom en verdraaid in-
gelicht over „de kerk” en over dominee's die „hun
gezin verwaarlozen”. Zijn kamerleden en ministers
en zakenmenschen iederen avond thuis? En menschen
van de film en dagbladmenschen?

En wat bedoelt die opmerking, dat de engelen mee-
kijken in álle bioscopen? Waar haalt de N. H. Crt.
die wijsheid vandaan?

En liever dan een opmerking te lezen over engelen,
die volgens dit kristelijke blad „staan voor de heilig-
heid van hun Superieur” (sic) ware het ons, als de
redacties van onze vaderlandsche „christelijke bladen”
eens luisterden naar de aanbidding dezer heilige gees-
ten: „Heilig, heilig, heilig is de HEERE der heir-
scharen” en hun bladen vulden met biddend begeeren:
„De gansche aarde worde van Zijn heerlijkheid vol”.

Dit is vergif.

En dan zijn er in de buurt van Den Haag ook nog
menschen, die zenuwachtig worden, als er in de proek
maar met één vinger naar bladen als de N. H. Crt
gewezen wordt!

D. E. C.

vredigende wijze (alle stemmen vóór het Commissie-
voorstel) af. Zelfs zonder sissers. Ziezoo, nu weet
men het voor 't vervolg in de gebonden kerken. Wie
zich daar voortaan aan de ergste misdaden schuldig
maakt, zich aan het vermaan van den kerkeraad ont-
trekt en de kerk den rug toekert, maar later weer
„bereid is om te komen spreken”, die behoeft geen
schuldbelijdenis af te leggen: de bereidheid om te
praten is al schuldbelijdenis genoeg.

GODS NORMEN.

Zóó brutaal is het door de synode der gebonden
kerken nog niet vertoond. In één woord slecht is
het, dat men de kerken bindt aan menschelijke von-
den, en hen, die zich houden aan Schrift en Belijdenis
uitwerpt en vervolgt. Dat men zegt, Goddelijke waar-
heid af te kondigen, maar degenen die haar verwer-
pen, uitstoot niet wegens opstand tegen God, maar
tegen de synode, tegen menschen. Dat men zijn eigen
wetten verandert en niettemin de vonnissen krachtens
de oude wetten handhaaft. Dat men zelf verzoekt
om samenspreking, maar weigert in het licht te wan-
delen, weigert open en rond uit te spreken of men de
schrikkelijke bindingen en vonnissen handhaaft ja of
neen — en dan de schuld afwentelt op ons: zij willen
geen toenadering.

Maar wat nu gebeurd is.....

Het is toch klaarder dan de dag, dat óf de syno-
doctratie gelijk had met haar bindingen, schorsingen,
weringen, afzettingen, óf de vrijmaking. Tusschen haar
en ons lag niet 't verschil om een bagatel, maar tusschen
de gebonden en vrijgemaakte kerken lag de Naam
des Heeren. De synode zei: wij spreken recht in
den Naam des Heeren, want wat wij handhaven is de
Goddelijke waarheid. Daarom voor deze muitsers geen
avondmaal, geen ambt, geen dienst des Woords. Bidt
voor hun bekeering, o kerken! — Ons antwoord was:
wij kunnen niet, want wij mogen niet. Gods
Woord verbiedt het ons, daarom, in den Naam des
Heeren, neen!

Tusschen hen en ons lag dus de Naam, het Woord.

de waarheid, het recht des Heeren. Zware schuld, of aan gene, of aan deze zijde.

Maar wat zien we nu? Met geen vinger wordt deze allesbeheersende, fundamentele kwestie aangevoerd. Eens sprak de synode ook tot deze mensen, die zich thans bij haar aanmelden: ge zijt verwerpers van de Goddelijke waarheid, scheurmakers! En alsof er niets gepasseerd was, alsof deze zes nooit iets hadden misdreven, alsof er geen wolkje aan de lucht was, geen schuldbelijdenis. Door de synode niet. Door de zes, die aan de poort wachtten, evenmin.

Heeft dan de Heere de zware beschuldigingen niet gehoord, zijn de schrikkelijke vonnissen aan Zijn aandacht ontsnapt? En eischt Hij niet, indien er zulke vreeselijke dingen waren als de synode beweerde, dat er schuldbelijdenis gedaan wordt, voor Hem en voor de mensen? Als geen schuldbelijdenis noodig is, als ook dit recht is en goed, en men „conformeert“ zich aan dit synodebesluit (ach, wie waagt het daar nog, tegen het synode-despotisme op te treden?) welke domine kan dan nog in de gebonden kerken preeken over teksten als Levit. 5:5, Numeri 5:7, Jozua 7:19, 2 Samuël 12:13, Neh. 9:2, Spreuken 28:13, Lukas 15:21, Hand. 19:18, 2 Cor. 2:6 en 7, Jac. 5:16, 1 Joh. 1:9?

Wat hier geschied is ter Haagsche synode is niet anders dan:

een daadwerkelijk verloochenen van de zwaargeladen woorden, eens gesproken: woorden van den hoogsten ernst, vol van de stuwung naar hemel of hel;

een bespotting van de plechtig uitgeoefende sleutel-macht;

het getuigenis: God sluit toe voor den boozen zondaar, maar Hij opent tevens voor denzelfden zondaar, ook zonder bekeering en zonder schuldbelijdenis;

een spelen met de heilige wet Gods; een loslaten, publiek en schaamteloos, van de normen Gods.

KERK OF VEREENIGING?

Wat is er van de gebonden kerk onder het synodale wanbestuur in enkele jaren tijds geworden? Vertoont ze het beeld van Christus? Maakt ze Zijn trekken openbaar? Wie haar gadeslaat, vraagt met smartelijke verbazing: wiens is dit beeld en het opschrift? Is dit het beeld van Christus?

Onherkenbaar.

Of heeft de synode (en de groote massa der kerkleden volgde, volgde, volgde) den Christus niet aangetaast in Zijn profetisch ambt door te profeteeren uit haar eigen hart en Zijn normen terzijde te stellen?

Heeft ze Hem niet gekrenkt in Zijn priesterlijke bediening door onder den schijn van liefde en dienstbereidheid zichzelf te handhaven en eigen wegen te kiezen?

Heeft ze Hem niet aangerand in Zijn koninklijk ambt door den troon te gaan beklimmen, dien de eeuwige Koning voor Zich behouden wil?

Den wereldstrijd der kerk om de waarheid Gods heeft ze practisch gemaakt tot een kibbelpartijtje in een wereldsche vereeniging, waarvan sommige leden door het bestuur geroyceerd zijn, en die nu een „tegen-vereeniging“ hebben opgericht. Maar die, onder belofte van onderwerping aan 't bestuur, zonder bezwaar kunnen terugkeeren.

En 't bestuur, welks streven er op gericht is, eigen invloed te behouden en zoo mogelijk te vergroten, stelt zich aan, alsof 't maar één doel heeft: de „concurrerende vereeniging“ in den grond te boren.

Daartoe knoopt het heimelijk connecties aan met leden der „contravereniging“, het houdt besprekingen en komt tot aanvankelijke afspraken, die het daglicht niet mogen zien, maar die straks als besluiten ineens voor de kerken uit de lucht komen vallen, en hen willen overtuigen: de tegenpartij verliest. Ons bestuur wint. Ziet, hoe de zaken floreeren.

Het bestuur zit op het vinkentouw om achter hen, die het lok-voer volgen, het net te doen dichtklappen — waar, waar is hier de Kerk van Jezus Christus? Waar is hier de vrees des Heeren? Waar is hier het beven voor Zijn Woord?

Een kerk, die gezonken is tot het niveau van een wereldsche, zich door opportunisme handhavende vereeniging!

Toenadering, zóó? „Samen-spreking“, zóó? Vereeniging, zóó? Onmogelijk.

En wij?

Ook wij struikelen allen in vele.

Ook wij zóó verdorven, dat wij totaal onbekwaam zijn tot eenig goed en geneigd tot alle kwaad. Vreeselijk? Als we 't maar weten willen. En ons tot den Heere wenden. In bekeering. En met schuldbelijdenis.

Maar wee ons, als wij door onze zondige manipulaties de kerk van haar eere en kracht berooven en het beeld van Christus onherkenbaar maken.

Wee ons, als we zouden spelen met de normen Gods! P. D.

* * * Fabels

De fabels, waarmee wederom het volk verleid wordt, bereiken haar toppraestatie in de bewering, dat de schorsingen etc. zijn opgeheven. Alleen maar: die opheffing (die slechts principieel is) moet nog geëffectueerd worden. Effectueering krijgt ze pas, als iemand „gaat praten“. Aldus

de nieuwste synodocratische uitlatingen in het onder synodocratische leiding staande blad „De Roeper“.

Men moet maar durven. Heel het Haagsche gebaar is immers vastgekoppeld aan de formule der zes? En die formule, dat is bewezen, en De Strijdende Kerk kan er alleen maar over zuchten, maar het bewijs niet met een vinger aantasten, die formule is door en door synodocratisch. Zoodat het fabeltje alleen maar dit inhoudt: wie zich toch nog overgeeft aan de blindende leer, en dan meteen al zijn broeders verloochent, die mag naar de in '44 veranderinge formatie overkomen. Maar dat wisten we allang.

Als het fabeltje geen fabeltje was, dan zou gezegd kunnen worden: al de nieuwe rechtsregelen, die in 1944, in openbaar geschrift, aangaande tuchtgevallen, waarvan men zel, genoeg te weten, zijn gesteld en gehandhaafd, zijn teruggenomen. Maar ze staan allemaal nog recht overeind. Hier wreekt zich het loslaten van de feiten in de memorie, maar het handhaven der regelen voor de memorie.

K. S.

* * * De dooden

Dezelfde pers, als hierboven bedoeld, klaagt erover, dat onze dooden, die als geschorsten etc. inmiddels zijn heengegaan, niet meer ontheven konden worden van den ambtelijken smaad; maar het blad zegt zoo ongeveer hetzelfde als de Herv. Kerk van De Cock: de kerk kan nu eenmaal niet op het verleden terugkomen.

Dat beteekent dus, wat we al wisten: er wordt niets teruggenomen. Maar dan kon men beter onze dooden erbuten laten. De kerk kan wel degelijk terugnemen wat niet naar het Woord bevonden is te zijn, en toch wordt opgelegd en gehandhaafd tot den huldigen dag. Als openbare leefregel der kerk.

K. S.

* * * Hoe tellt men in Vlaardingen?

Men weet: dr F. L. Bos heeft pas beleiden, dat de kinderen zijn te tellen bij, te rekenen tot, te erkennen als zóó en zóó.

Sinds heeft hij zijn nieuwe belijdenis geïnterpreteerd op een manier, die haar in feite ontkrachtte. Dat spraken we reeds uit in een andere V.

Inmiddels kregen we een nieuwe toelichting. Van den auteur zelf.

Er stond nl. in de formule: men moet de kinderen **zonder onderscheiding** tellen, rekenen, erkennen. Let wel: **erkennen als dit en dat**. Nu hebben sommigen dit wat vreemd gevonden. Maar dr Bos veegt hun bezwaar van de baan. Men moet goed lezen, schreef hij, er staat niet: **zonder onderscheid** (want dat zou beteekenen: **hoofd voor hoofd**); doch er staat **zonder onderscheiding**. En dat beteekent: **globaal genomen**, ondanks het feit, dat er andere exemplaren tusschen zitten, die van de anderen niet te onderscheiden zijn.

De Bos geeft dus — hij zegt 't zelf — een **globaal oordeel**.

Wat moeten nu die arme vaders en moeders?

Ze moeten tellen bij.

Maar dan globaal. Hún bepaalde kindje? Neen.

Ze moeten rekenen tot.

Maar dan globaal. Hún bepaalde kindje? Neen.

Ze moeten erkennen als.

Maar dan globaal. Hún bepaalde kindje? Neen. Want „globaal“ is hier genomen als tegenstelling van: elk bepaald kind.

Dat is nu terecht gekomen van de **bejegeningsnorm**, waarmee in 1944 zoo velen zijn gepaaid. Je moet je kinderen bejegenen globaal. Dat wordt dus een algemeen object der christelijke opvoeding.

Het kan vreemd worden.

De vaders schreven: in het net der visschers komen goede en ook wel kwade visschen. Men zal ze in Vlaardingen — als men daar deze logica volgt — allemaal in 't tonnetje stoppen: en er op schrijven: goede visschen: niet onder de maat.

De technische vooruitgang en de vrijheid in den arbeid

1. Mensch en machine.

In zijn brochure „Dat is Bedrijfsorganisatie“, uitgegeven door het C.N.V. in de serie „Christendom en Maatschappij“, maakt de heer F. P. Fuykschot, secretaris van het C.N.V. op blz. 6 deze opmerking: „Er is een scheiding gekomen tusschen den mensch-arbeider enerzijds en het arbeidsproduct anderzijds. Waar vroeger de arbeider de producten, die zijn gezin behoefde, zelf vervaardigde en hij zich kon verlustigen in het resultaat van zijn arbeid, daar kreeg de arbeider in wat men vaak de eeuw van de machine, of de kapitalistische productiewijze noemde, het product niet in handen, maar slechts wat dood geld“. Even verder schrijft hij: „Zoo is de arbeider verlaagd tot „een verlengstuk“ van de machine en tot een „loon-slaaf“. Dat hij nochtans een redelijk en zedelijk schepsel is, die (moet zijn: dat, G.) zich voor zijn eeuwige bestemming voorbereidt, komt vaak meer — indien al — uit buiten den arbeid, in den vrijen tijd, dan in den arbeid“.

Nu willen wij ditmaal niet ingaan op de historische waarde en juistheid van deze schets uit verleden en heden, noch op de ego-centrische samenvoeging van den mensch-arbeider en zijn arbeidsproduct, die wij in deze woorden aantreffen. Wij zouden alleen willen opmerken, dat er alle eeuwen door, met name ook onder Israël reeds de dagloons en huurlingen waren van wie ook geldt wat de Schrift zegt met de woorden

En als dan de afnemers kwaad worden en betalen met goete guldens benevens kwaade, dan zullen de reeders al die „guldens“ erkennen als ware — globaal.

Ik geef toe, dat dit misereabele ruzie-stukjes zijn. Maar wat moet men anders doen bij de logische figuur van onderscheiding die geen onderscheid poneert? K. S.

* * * Kauwgum-belijdenis

Sikkkel moet (volgens Hepp) eens in een preek hebben uitgeroepen: beloften zijn geen lollie's, waar je aan likken kunt.

Sindsdien is de lollie vervangen door kauwgum. Al even smakelijk.

Maar overigens is de exclamatie van Sikkkel nog wel op haar plaats. Ze is uit te breiden tot de belijdenis.

Dr F. L. Bos heeft pas zijn nieuwe belijdenis gegeven. Daar lag ze — zonder interpretatie gepraesenteerd aan de belijders zonder onderscheid en zonder onderscheiding.

En toch — nadat hij op die synodocratische formule naar de letter is aanvaard, gaat hij ze „interpreteeren“, zóó, dat de letter weer wordt **verloochend óók**.

De formule luidde: men moet de kinderen geloovig tellen bij (rekenen tot, erkennen als) zulken in wie de Geest onoverwinnelijk heerscht tot wederbaring enz. Daarvan maakt hij nu (enkele regels verder): ze zijn te tellen bij, te rekenen tot, te erkennen **ALS TE BEHOOREN TOT DIEN KRING**.

Dat wil dus zeggen (op zijn standpunt): ze zijn te tellen als behorende tot de kerk.

Dat loochent natuurlijk geen mensch.

Maar die bewering is heel wat anders dan er in de kersversche formule staat. Nauwelijks synodocratisch geworden verloochent dr Bos dus, (18 Mrt) de formule waarop hij aanvaard is.

Moet men de formules en de interpretaties nu zonder onderscheiding aanvaarden als wel-bewust beleiden? Den eenen keer wordt beleiden. Den anderen keer wordt de belijdenis weer weggeïnterpreteerd.

K. S.

* * * Rookten onder het bidden dan wel bidden onder het rooken

„Brevieren“ is een term, afgeleid van brevier, d.i. gebedenboek. „In de Waagschaal“ vertelt:

„In een niet onvermaard klooster waren de Dominicaners op de vastgestelde tijden trouw aan het brevieren. Zij wilden echter ook wel eens een pijp roken, zonder het brevieren aan kant te zetten.“

Er werd druk over de kwestie gediscussieerd en het resultaat was, dat een brief naar Rome werd gezonden met de vraag aan de Heilige Vader, of de Dominicaners van dit klooster mochten roken tijdens het brevieren.

Het antwoord was een teleurstelling. De Paus kon zijn toestemming niet geven. Hij vond het ontoelaatbaar, dat er gedurende het brevieren gerookt werd.

Een half jaar later brachten enige Dominicaners van dit klooster een bezoek aan een niet minder vermaard Jezulieten-klooster en tot hun grote verbazing waren de collega's Jezulieten tijdens het brevieren allen een pijp aan het roken.

De Dominicaners gaven uiting aan hun verwondering. Zij meenden, dat de Jezulieten de Paus wel niet om raad zouden hebben gevraagd en vertelden, dat zij de vraag, of het geoorloofd was tijdens het brevieren te roken, aan de Heilige Vader hadden voorgelegd en een ontken-nend antwoord hadden ontvangen.

De Jezulieten luisterden met vrolijke gezichten en vertelden op hun beurt tot nog groter verbazing van de Dominicaners, dat ook zij de vraag aan de Paus hadden voorgelegd en een bevestigend antwoord hadden ontvangen.

„Julie hebben de vraag echter verkeerd gesteld. Julie hebben gevraagd of het geoorloofd was tijdens het bidden te roken en de Paus zei: nee!“

Wij hebben gevraagd, of wij tijdens het roken mochten bidden en de Heilige Vader gaf zijn pauselijke goedkeuring“.

K. S.

POLITIEK EN SOCIAAL LEVEN

„De arbeider is zijn loon waardig“. Dit zijn „loon waardig zijn“ is heel wat anders dan loonslaaf zijn, en als zoodanig maar wat „dood geld“ ontvangen, hetgeen deze schrijver ervan maakt. Reeds eerder hebben wij opgemerkt en wij willen dit nu weer doen, dat wij er het ernstigste bezwaar tegen hebben, dat juist uit de kringen van hen, die zeggen op Christelijke wijze te willen strijden voor een menschaardige positie van den loonarbeider, zulk een gechargeerde voorstelling van zaken wordt gegeven over die positie van den arbeider, waardoor diens beeld schandelijk wordt besmeurd. Want wie trouw werkt, als ondergeschikte, ijverig zijn werk doet en zich naar beste krachten daarbij inspant, om zoo zijn God te dienen, is geen loonslaaf als, ook in zijn arbeid, door Christus vrijgemaakte mensch en het loon, dat hij ontvangt en waarop hij bij God recht heeft, is maar niet wat dood geld. Men mocht van Christelijke schrijvers en voormannen in de arbeidersorganisatie verwachten, dat zij zich in hun voorlichting zouden onthouden van woorden en termen, die duidelijk aanwijsbaar ontleend zijn aan het socialistische vocabulair. Ook al staat de arbeider aan de machine of verricht hij den nederigsten arbeid, het is dienst aan God, wanneer hij zijn werk geloovig verricht, van hem zoo goed als van den geloovigen patroon. Het christelijk geloof, als gehoorzame vervulling van een goddelijke roeping,